

केंद्र पुरस्कृत “राष्ट्रीय बांबू अभियान” या योजनेतर्गत केंद्र शासनाकडून सन २०२५-२६ मध्ये मंजूर करण्यात आलेल्या राज्य वार्षिक कृती आराखडयास अनुसरुन सर्वसाधारण, अनु.जाती व अनु.जमाती घटकनिहाय केंद्र हिस्सा व त्यासमरुप राज्य हिस्स्याचा (द्वितीय हप्ता) निधी बीम्स प्रणालीवर वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
शासन निर्णय क्र.बांबूसा-२०२५/प्र.क्र.५७/फ-९
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- २७ जानेवारी, २०२६

वाचा :-

१. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दिनांक ०७.०४.२०२५
२. वित्त विभाग, शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दिनांक ०७.०४.२०२५
३. कृषि व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र क्र.०३/१३/२०२५-KY (FTS:१५६५०३), दिनांक १६.०४.२०२५
४. महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.बांबूसा-२०२५/प्र.क्र.५७/फ-९, दि.१२.०६.२०२५
५. कृषि व शेतकरी कल्याण विभाग, केंद्रीय कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांचे पत्र F.क्र.६०२(MH४६६), दिनांक ३१.१२.२०२५
६. अपर प्रधान मुख्य वनसरंक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे पत्र क्र. कक्ष-१/सी/यो/प्र.क्र.०४/२८३/२०२५-२६, दिनांक १४.०९.२०२६
७. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र.विघ्यो-२०२५/प्र.क्र.५८/अर्थसंकल्प, दि.१५.०४.२०२५
८. आदिवासी विकास विभाग, शासन परिपत्रक क्र.बीयुडी-२०२५/प्र.क्र.०२/कार्यासन-६, दि.२१.०४.२०२५

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाच्या वाचा क्र.३ येथील दिनांक १६.०४.२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये सन २०२५-२६ या वित्तीय वर्षाकरीता केंद्र पुरस्कृत योजना “राष्ट्रीय बांबू अभियान” (NBM) या योजनेकरीता सर्वसाधारण घटक, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती घटक मिळून रु.१२४८.९० लक्षाच्या वार्षिक कृती आराखडयास मंजुरी प्रदान केली आहे. त्यानुषंगाने वाचा क्र.४ येथील शासन निर्णयान्वये प्रथम हप्ता एकूण रु.५००.०० लक्ष (केंद्र हिस्सा रु.३००.०० लक्ष Mather Sanction व राज्य हिस्सा रु.२००.०० लक्ष) इतका निधी वितरीत करण्यात आला आहे. तसेच वाचा क्र.५ येथील केंद्र शासनाच्या दिनांक ३१.१२.२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये सदर योजनेतर्गत केंद्र हिस्सा ६०% रु.७४८.८६ लक्षाच्या प्रमाणात द्वितीय हप्ता रु.३०० लक्ष मुक्त केला असून, त्या समरुप राज्य हिस्सा ४०% रु.४९९.२४ लक्षाच्या प्रमाणात द्वितीय हप्ता रु.२००.०० लक्ष असा एकूण रु.५००.०० लक्ष इतका निधी प्रवर्गनिहाय उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

वित्त विभागाच्या वाचा येथील क्र.१ व २ च्या परिपत्रकान्वये वित्तीय वर्ष सन २०२५-२६ करिता केंद्र पुरस्कृत योजनेतील केंद्र हिस्सा व राज्य हिस्सा १००% च्या मर्यादेत अर्थसंकल्पीय अंदाज, वाटप आणि संनियंत्रण प्रणालीवर (बीम्स) वितरीत करण्याच्या अनुषंगाने सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

त्यानुसार केंद्र पुरस्कृत योजना “राष्ट्रीय बांबु अभियान” (NBM) या योजनेअंतर्गत अर्थसंकल्पित असलेल्या नियतव्ययाच्या अनुषंगाने अपर प्रधान मुख्य वनसरंक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर वाचा क्र.६ च्या पत्रान्वये सन २०२५-२६ या वित्तीय वर्षाकरीता केंद्र पुरस्कृत योजना कृषि उन्नती या योजनेतर्गत “राष्ट्रीय बांबु अभियान” या योजनेकरीता Mother Sanction म्हणून सर्वसाधारण घटक, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती घटक मिळून प्राप्त झालेल्या रु.३००.०० लक्ष इतके अनुदानानुसार घटकनिहाय (सर्वसाधारण, अनु.जाती व अनु.जमाती)केंद्र हिस्सा व त्यासमरूप राज्य हिस्स्याचा निधी (द्वितीय हप्ता) बीम्स प्रणालीवर वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासनाचे कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे वाचा क्र. ५ येथील पत्रान्वये केंद्र पुरस्कृत योजना कृषि उन्नती या योजनेतर्गत सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात “राष्ट्रीय बांबु अभियान” (NBM) या योजनेकरीता Mother Sanction म्हणून उपलब्ध करून दिलेला केंद्र हिस्सा ६०% प्रमाणे द्वितीय हप्ता रु.३०० लक्ष व त्यासमरूप राज्य हिस्सा ४०% प्रमाणे द्वितीय हप्ता रु.२००.०० लक्ष असा एकूण रु.५००.०० लक्ष इतका निधी खालील अटींच्या अधीन राहून खालील तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे त्या त्या लेखाशिर्षाखाली बीम्स प्रणालीवर वितरीत करण्यास शासनाची मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे:-

(रुपये लक्ष)

अ. क्र.	प्रवर्ग व लेखाशिर्ष	प्राप्त द्वितीय हप्त्याची केंद्र हिस्सा	प्रवर्ग व लेखाशिर्ष	प्राप्त द्वितीय हप्त्याची राज्य हिस्सा
केंद्र हिस्सा ६०%			राज्य हिस्सा ४०%	
१	सर्वसाधारण प्रवर्ग (२४०६-८६३१)	२३६.४९	सर्वसाधारण प्रवर्ग (२४०६-८००४)	१५७.६६
२	अनुसूचित जाती विशेष उपयोजना (२४०६-८८३७)	३५.४६	अनुसूचित जाती विशेष उपयोजना (२४०६-८९५३)	२३.६४
३	आदिवासी घटक जनजाती क्षेत्र उपयोजना (२४०६-८५९७)	२८.०५	आदिवासी घटक जनजाती क्षेत्र उपयोजना (२४०६-८६०३)	१८.७०
	एकूण :-	३००.००	एकूण :-	२००.००

- वितरीत केलेला निधी केंद्र शासनाने संदर्भीय पत्रान्वये मान्यता दिलेल्या तपशिलवार कार्यबांबीवर व सदर कामांना सक्षम प्राधिकाऱ्याची प्रशासकीय व तांत्रिक मान्यता असल्याखेरीज रक्कम काढण्यात येऊ नये.

२. वितरित केलला निधी केंद्र शासनाने दिलेल्या मान्यतेनुसार योजनेस विहीत केलेल्या मर्यादेत, प्रचलित नियमांच्या अधीन राहून, प्रचलित धोरण व वित्त विभागाने वेळोवेळी विहीत केलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वानुसार तसेच प्रस्तावात नमूद केलेल्या कार्यबाबींच्या अनुषंगाने खर्च करण्यात यावा.
३. सदर निधीसाठी नियंत्रक अधिकारी म्हणून अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर हे राहतील. त्यांच्याकडे हा निधी सुपूर्द करण्यात येत आहे.
४. उपरोक्त खर्च विहीत कार्यपद्धतीनुसार तसेच अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर उपलब्ध मासिक निधी प्रवाहानुसार खर्च करण्यात यावा. यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.
५. नियंत्रक अधिकाऱ्यांना सूचित करण्यात येते की, एकूण वितरीत केलेल्या/करण्यात येणाऱ्या तरतूदीपेक्षा कोणत्याही परिस्थितीत अतिरिक्त खर्च होणार नाही, याची दक्षता घ्यावी.
६. सदर तरतूद खर्च करतांना वित्त विभागाने वेळो वेळी घालून दिलेल्या अटी व शर्तीचे पालन करावे.
७. वाटप करण्यात येणा-या अनुदानातून खर्च करताना यामध्ये कोणतीही वित्तीय अनियमितता होणार नाही याची दक्षता घ्यावी. तसेच सदरहू कामे करतांना वन (संवर्धन) कायदा १९८० मधील तरतुदींचा भंग होणार नाही याची सुध्दा दक्षता घ्यावी.
८. अर्थसंकल्प वितरण प्रणालीवर उपलब्ध असलेला निधी कोषागारातून आहरित करण्यापूर्वी तसेच खर्च करताना राज्य शासनाची कार्य नियमावली, वित्तीय नियमावली, अर्थसंकल्पीय नियम पुस्तिकेतील तरतूदी व सर्व अटी/शर्तीचे पालन करावे.
९. सदर आर्थिक वर्ष २०२५-२६ मध्ये मंजूर व वितरीत अनुदानाच्या मर्यादेत खर्च सिमित ठेवावा.
१०. सदरहू मंजूर करण्यात आलेले अनुदान संबंधित कोषागारातून काढून घेतल्यानंतर काढण्यात आलेली रक्कम महालेखापाल कार्यालयातील लेख्यात त्याच शिर्षाखाली नोंदली गेली आहे किंवा नाही याची खात्री करून घ्यावी व त्याबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास सादर करावे.
११. संस्थेने मागील वर्षाकरिता त्यांनी उपलब्ध करून दिलेल्या अनुदानाच्या विनियोगाबाबतचे प्रमाणपत्र शासनास तसेच महालेखापालांना तात्काळ सादर करावे. त्याचप्रमाणे, आता वितरित करण्यात येत असलेल्या अनुदानाचे तपशिलवार देयक व विनियोग प्रमाणपत्र देखिल (Utilization Certificate) महालेखापाल, लेखा परिक्षा, महाराष्ट्र-२ नागपूर व शासनाला तातडीने सादर करावे.
१२. उपरोक्त अनुदानामधून केलेल्या खर्चाचे स्वतंत्र लेखे व पुस्तके तपासण्याचे अधिकार महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, नागपूर यांना राहतील व त्याकरीता सदर संस्था त्यांना संपूर्ण सुविधा उपलब्ध करून देईल.
१३. सर्व कामे दर्जेदार होतील याबाबत योग्य शासन कार्यप्रणालीचा वापर केला जाईल व कोणतीही अनियमितता होणार नाही तसेच सर्व कामांच्या गुणवत्तेबाबत वेळोवेळी

आवश्यकतेनुसार तपासणी करावी या सर्व बाबींची जबाबदारी व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र बांबू विकास मंडळ, नागपूर यांची राहील.

१४. शासन निर्णय दिनांक ०१ डिसेंबर, २०१६ नियम पुस्तिकेत नमुद केल्यानुसार तसेच उद्योग उर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१७ मध्ये नमूद गव्हर्नर्मेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलची कार्यपद्धती नुसार निविदा प्रक्रियेत ई-निविदा प्रणालीचा वापर करावा.

१५. सदर खर्च वित्त विभागाच्या दिनांक ०७.०४.२०२५ व ०८.१०.२०२५ रोजीच्या परिपत्रकातील अटींची पूर्तता होईल, याची दक्षता घेण्यात यावी.

१६. सदर मंजूरीस शासन निर्णय क्रमांक एमएससी- २०११/प्र.क्र.१७८/फ-५, दिनांक ३०.९.२०११ च्या परिशिष्टात नमुद केलेल्या अटी व शर्ती बंधनकारक असतील.

२. उपरोक्त केंद्र हिश्याचा खर्च मागणी क्रमांक-सी-७, प्रधान शिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीव, १०२ सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण, (११) सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण (केंद्र पुरस्कृत योजना), (११)(२१) राष्ट्रीय बांबू अभियान (६० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना) (२४०६-८६३१) ३१-सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर) या लेखा शिर्षाखाली सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानानातून भागविण्यात यावा.

३. उपरोक्त राज्य हिश्याचा खर्च मागणी क्रमांक-सी-७, प्रधान शिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीव, १०२ सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण, (११) सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण (केंद्र पुरस्कृत योजना), (११)(२२) राष्ट्रीय बांबू अभियान (४० टक्के राज्य हिस्सा) (२४०६-८००४) ३१-सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर) या लेखा शिर्षाखाली सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानानातून भागविण्यात यावा.

४. उपरोक्त केंद्र हिश्याचा खर्च मागणी क्र.सी-५, प्रधानशिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीव, ०१-वनीकरण, ७८९-अनुसूचित जाती उपयोजना, ०१-सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०१)(०१) राष्ट्रीय बांबू अभियान (केंद्र हिस्सा ६०%) (२४०६-८८३७) ३१-सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर) या लेखा शिर्षाखाली सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानानातून भागविण्यात यावा.

५. उपरोक्त राज्य हिश्याचा खर्च मागणी क्र.सी-५, प्रधानशिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीव, ०१-वनीकरण, ७८९-अनुसूचित जाती उपयोजना, ०१-सामाजिक व क्षेत्रीय वनीकरण (केंद्र पुरस्कृत योजना) (०१)(०२) राष्ट्रीय बांबू अभियान (राज्य हिस्सा ४०%) (२४०६-९५३) ३१-सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर) या लेखा शिर्षाखाली सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानानातून भागविण्यात यावा.

६. उपरोक्त केंद्र हिश्याचा खर्च मागणी क्र.टी-५, प्रधानशिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीव, ०१-वनीकरण, ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना, ०१-जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१)(११) राष्ट्रीय बांबू अभियान (६०% केंद्र हिस्सा) (केंद्र पुरस्कृत योजना) (२४०६-८५९७) ३१-सहाय्यक अनुदाने (वेतनेत्तर) या लेखा शिर्षाखाली सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानानातून भागविण्यात यावा.

७. उपरोक्त राज्य हिश्याचा खर्च मागणी क्र.टी-५, प्रधानशिर्ष २४०६, वनीकरण व वन्यजीव, ०१-वनीकरण, ७९६-जनजाती क्षेत्र उपयोजना, ०१-जनजाती क्षेत्र उपयोजना (०१)(१२) राष्ट्रीय बांबू अभियान (४०% राज्य हिस्सा) (केंद्र पुरस्कृत योजना) (२४०६ A६०३) ३१-सहाय्यक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखा शिर्षाखाली सन २०२५-२६ या आर्थिक वर्षात उपलब्ध असलेल्या अनुदानातून भागविण्यात यावा.

८. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२५/प्र.क्र.४४/अर्थ-३, दिनांक ०७.०४.२०२५ व ०८.१०.२०२५ तसेच सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.विघयो-२०२५/प्र.क्र.५८/अर्थसंकल्प, दि.१५.०४.२०२५ व आदिवासी विकास विभागाचे शासन परिपत्रक क्र.बीयुडी-२०२५/प्र.क्र.०२/कार्यासन-६, दि.२१.०४.२०२५ अन्वये विभागास प्रदान केलेल्या अधिकारानुसार व वित्त विभागाच्या शासन निर्णय क्र.विअप्र/२०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/विनियम, भाग-२, दिनांक १७.४.२०१५ अन्वये विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारास अनुसरुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२६०९२७११३२०५२४१९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(साहेबराव घिरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वनबल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
२. प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (उत्पादन व व्यवस्थापन), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
३. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
४. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र बांबू विकास मंडळ, नागपूर.
५. संचालक (लेखा व कोषागारे), नवीन प्रशासकीय भवन मंत्रालय, मुंबई.
६. महालेखापाल-१/२ (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर.
७. सह सचिव/उपसचिव, वित्त विभाग (अर्थ-३)/(व्यय-१०), मंत्रालय, मुंबई-३२.
८. उप सचिव, नियोजन विभाग (का-१४७५), मंत्रालय, मुंबई-३२.
९. उप सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग/अर्थ (विघयो), मंत्रालय, मुंबई-३२
१०. उप सचिव, आदिवासी विकास विभाग (का-१४), मंत्रालय, मुंबई-३२.
११. कार्यासन अधिकारी, वने-२/ब-१ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१२. निवडनस्ती.(वने-९)